

Administrativní náklady a efektivnost administrativních nákladů v oblasti SPED

Pro hodnocení efektivnosti se v případě fiskálních agend používá vztah mezi výdaji (náklady) a výnosy (příjmy). Tento způsob však nelze u nefiskálních kontrolních agend využít a pro hodnocení efektivnosti činnosti lze využít např. nákladovost jedné kontroly.

Pro účely této kontrolní akce NKÚ byly použity dvě metody výpočtu. Obě metody byly dále řešeny ve variantách, které se lišily zdrojovými daty, konkrétně použitím dat pouze za CS ČR nebo dat sečtených za CS ČR a FS ČR.

Metoda A – výše vynaložených výdajů na jednu korunu příjmů

$$1) \quad \text{VSPED} = (\text{PSPED}/\text{daňové příjmy}) \times V$$

kde:

VSPED – přepočtené celkové výdaje SPED

PSPED – příjem na SPED u CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

Daňové příjmy – bez cla odvedeného do EU a bez příjmů na sociální a zdravotní pojištění za CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

V – celkové výdaje za CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

$$2) \quad AN = \frac{\text{VSPED}}{\text{PSPED}} \times 100$$

kde:

AN – efektivnost administrativních nákladů v %

Výpočet příjmů ze SPED na 1 Kč výdajů vynaložených na SPED = PSPED/VSPED

Výpočet příjmů ze SPED na 1 zaměstnance v Kč = PSPED/Z (celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců)

Výpočet výdajů na 1 zaměstnance = (V/Z) * 1000

1. varianta – sloučení údajů za FS ČR a CS ČR (zdroj: závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 312 – Ministerstvo financí za rok 2015)

Do konce roku 2003 SPED spravovala FS ČR, která dodnes vymáhá daňové nedoplatky za těmito daněmi. SPED ve výši 2 mil. Kč za rok 2012 a za rok 2013 ve výši 2,6 mil. Kč vymožené FS ČR byly započteny do celkových příjmů SPED.

Tabulka č. 1 – Vývoj nákladovosti a efektivnosti administrativních nákladů v oblasti SPED za CS ČR a FS ČR v letech 2012 až 2015

	2012	2013	2014	2015
Daňové příjmy (kapitola VPS – bez cla odvedeného do EU) v tis. Kč	728 170 504	750 476 190	780 214 266	819 469 348
Celkové výdaje za CS ČR a FS ČR v tis. Kč (V)	12 310 947	12 554 776	12 451 204	13 653 846
z toho: běžné výdaje v tis. Kč	11 020 888	11 342 542	11 614 524	12 848 179
Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců CS ČR a FS ČR (Z)	20 177	20 290	20 389	20 649
Průměrný plat FS ČR	25 404	25 830	26 657	28 754
Průměrný plat CS ČR - civilní zaměstnanec	24 027	24 669	25 389	–
Průměrný plat CS ČR - celník	33 706	34 653	34 751	36 367
Výdaje celkem na 1 zaměstnance v Kč	610 148	618 767	610 682	661 235
Běžné výdaje na 1 zaměstnance v Kč	546 210	559 021	569 647	622 218
Příjem na SPED v tis. Kč (PSPED)	140 380 459	137 599 425	139 260 036	148 546 732
Celkové výdaje na SPED v tis. Kč (VSPED)	2 373 368	2 301 912	2 222 409	2 475 058
Příjem ze SPED na 1 Kč výdajů vynaložených na SPED	59,15	59,78	62,66	60,02
Příjem ze SPED na 1 zaměstnance CS ČR a FS ČR v Kč	6 957,45	6 781,64	6 830,16	7 193,89
Efektivnost administrativních nákladů v % (AN)	1,69	1,67	1,60	1,67

Zdroj: závěrečný účet kapitoly MF za rok 2015; zprávy o činnosti FS ČR a CS ČR za roky 2012, 2013, 2014; GŘC.

2. varianta – výpočet nákladovosti a efektivnosti pouze za CS ČR (zdroj: ZÚ kapitoly státního rozpočtu 312 – Ministerstvo financí za rok 2015)

Tabulka č. 2 – Vývoj nákladovosti a efektivnosti administrativních nákladů v oblasti SPED za CS ČR v letech 2012 až 2015

	2012	2013	2014	2015
Daňové příjmy (kapitola VPS – bez cla odvedeného do EU) v tis. Kč	144 596 463	141 478 532	141 658 165	150 882 451
Celkové výdaje za CS ČR v tis. Kč (V)	3 975 614	4 064 267	4 130 739	4 436 105
z toho: běžné výdaje v tis. Kč	3 764 041	3 821 396	3 847 983	4 106 259
z toho: odchodné a výsluhový příspěvek	404 735	410 705	409 723	418 738
Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců CS ČR (Z)	5 467	5 371	5 374	5 397
z toho celníci	4 016	3 978	4 008	4 007
Výdaje celkem na 1 zaměstnance v Kč	727 202	756 706	768 653	821 958
Běžné výdaje na 1 zaměstnance v Kč	688 502	711 487	716 037	760 841
Příjem na SPED v tis. Kč (PSPED)	140 378 459	137 596 825	139 260 036	148 546 732
Celkové výdaje za oblast SPED v tis. Kč (VSPED)	3 859 642	3 952 757	4 060 810	4 367 432
Příjem SPED na 1 Kč výdajů vynaložených na SPED	36,37	34,81	34,29	34,01
Příjem SPED na 1 zaměstnance CS ČR v Kč	25 677,42	25 618,47	25 913,67	27 523,95
Efektivnost administrativních nákladů v % (AN)	2,75	2,87	2,92	2,94

Zdroj: závěrečný účet kapitoly MF za rok 2015; zprávy o činnosti FS ČR a CS ČR za roky 2012, 2013, 2014; GŘC.

Metoda B – přepoččet výdajů na jednoho zaměstnance v oblasti SPED

$$1) \quad PK = V/Z$$

kde:

PK – koeficient výdajů na jednoho zaměstnance CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

V – celkové výdaje za CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

Z – průměrný evidenční počet zaměstnanců CS ČR a FS ČR nebo pouze CS ČR

$$2) \quad VSPED = PK \times pSPED$$

kde:

VSPED – přepočtené celkové výdaje SPED

pSPED – počet zaměstnanců zabezpečujících správu SPED dle varianty

$$3) \quad AN = \frac{VSPED}{PSPED} \times 100$$

kde:

AN – efektivnost administrativních nákladů v %

PSPED – příjem ze spotřebních daní

1. varianta – počty zaměstnanců dle docházky (FTE) za oblast procesu „spotřební daně“

(zdroj: dotazníková šetření CS ČR pro model ABC)

Generální ředitelství cel používá k výpočtu nákladovosti metodu ABC/FTE, která je založena na rozdělení činností do hlavních procesů, podpůrných procesů a řídicích procesů (oblastí procesů). Oblasti procesu se dále rozdělují na procesy a subprocesy.

Varianta č. 1 výpočtu je postavena na zjištěném počtu zaměstnanců dle docházky – FTE – přímo se podílejících na procesech oblasti správy SPED (dále také „přímí zaměstnanci“) a podílu zaměstnanců podpůrných procesů, řídicích procesů a ostatních hlavních procesů, kteří se podíleli na správě SPED nepřímo (dále také „nepřímí zaměstnanci“). Z ostatních hlavních procesů „správní činnosti“ a „analytické činnosti“, které se významně podílejí na správě SPED, byla započtena jedna třetina zaměstnanců. Dále byla započtena jedna třetina počtu zaměstnanců ze subprocesu „vykonávání dohledu v dopravě“, který spadá pod hlavní proces „řízení dohledu“. Rozdělení ostatních hlavních procesů bylo provedeno na základě informací poskytnutých GŘC.

Nepřímí zaměstnanci z podpůrných a řídicích procesů byli zjištěni takto:

1)

Nepřímí podpůrní zaměstnanci SPED

$$= \frac{\text{celkový počet zaměstnanců podpůrných procesů}}{\text{celkový počet zaměstnanců hlavních procesů}} \times \text{přímí zaměstnanci SPED}$$

2)

Nepřímí řídicí zaměstnanci SPED = $\frac{\text{celkový počet zaměstnanců řídicích procesů}}{\text{celkový počet zaměstnanců hlavních procesů}} \times \text{přímí zaměstnanci SPED}$

3)

Nepřímí zaměstnanci = nepřímí podpůrní zaměstnanci SPED + nepřímí řídicí zaměstnanci SPED + podíl z ostatních hlavních procesů

4)

Počet zaměstnanců zabezpečujících správu SPED (pSPED):

pSPED = přímí zaměstnanci + nepřímí zaměstnanci

Tabulka č. 3 – Vývoj nákladovosti a efektivity administrativních nákladů CS ČR za oblast procesu SPED se započtením poměrného počtu zaměstnanců z ostatních hlavních, podpůrných a řídicích procesů v letech 2013 až 2015

Oblast procesu	Rok		
	2013	2014	2015
Příjem SPED v tis Kč (PSPED)	137 596 825	139 260 036	148 546 732
Celkové výdaje za CS ČR v tis. Kč (V)	4 064 267	4 130 739	4 436 105
Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců CS ČR (Z)	5 371	5 423	5 407
Přepočtový koeficient pro zjištění výdajů na 1 zaměstnance (PK)	756 706	761 707	820 437
Hlavní procesy celkem			
Počet zaměstnanců za hlavní procesy celkem	2 594	3 642	3 574
Výdaje celkem na všechny hlavní procesy v tis. Kč	1 962 863	2 774 275	2 932 628
z toho:			
Spotřební daně celkem			
Počet přímých zaměstnanců za celou oblast procesu SPED	449,48	687,29	683,76
Počet nepřímých zaměstnanců za celou oblast procesu SPED	596,36	874,88	872,95
Celkový počet zaměstnanců za celou oblast SPED (pSPED)	1 234,80	1 302,67	1 320,54
Celkové výdaje za oblast SPED (VSPED)	934 380	992 253	1 083 420
Efektivnost administrativních nákladů v % (AN)	0,68	0,71	0,73
z toho:			
Kontrolní procesy a subprocesy hlavního procesu „spotřební daně“			
Počet přímých a nepřímých zaměstnanců za kontrolní procesy a subprocesy v oblasti SPED	544,53	634,91	633,09
Výdaje celkem v rámci kontrolních procesů SPED v Kč na přímé a nepřímé zaměstnance	412 049 024	483 615 618	519 410 711
Administrativní procesy a subprocesy hlavního procesu Spotřební daně			
Počet přímých a nepřímých zaměstnanců za administrativní procesy a subprocesy v oblasti SPED	690,26	667,77	687,45
Výdaje celkem na administrativní procesy SPED v Kč na přímé a nepřímé zaměstnance	522 324	508 645	564 010
Podpůrné procesy celkem			
Počet zaměstnanců za podpůrné procesy celkem	2 198,90	1 110,11	1 151,62
Výdaje celkem na všechny podpůrné procesy v Kč	1 663 921	845 581	944 831
Řídicí procesy celkem			
Počet zaměstnanců za řídicí procesy celkem	578,14	670,71	680,91
Výdaje celkem na všechny řídicí procesy v Kč	437 484	510 883	558 646

Zdroj: GŘC.

2. varianta – liniově řízené organizační úseky s činností v oblasti SPED za CS ČR

Ve variantě č. 2 vypočítala skupina kontrolujících NKÚ nákladovost a efektivnost administrativních nákladů za liniově řízené organizační úseky CS ČR, které vykonávají činnosti v oblasti SPED, a to na základě průměrného přepočteného evidenčního stavu zaměstnanců.

Celkové počty zaměstnanců v oblasti SPED zahrnují přímé zaměstnance útvarů, které vykonávají především správu SPED. Dále zahrnují nepřímé zaměstnance útvarů, které mimo správu SPED vykonávají i jiné činnosti. Skupina kontrolujících NKÚ započítala nepřímé zaměstnance následujícím způsobem:

- po jedné třetině zaměstnanců z odboru GŘC 601 – Analýzy a z oddělení celních úřadů 02 – Analýzy a informační podpory, 11 – Právních a správních činností, 12 – Správního trestání, 61 – Dohledu nad subjekty a dále u CÚ 26 % zaměstnanců z oddělení 62 – Mobilního dohledu (zdroj: materiál předaný GŘC „FTE 2014 – výstup pro NKÚ“);
- oddělení GŘC 304 působí jako odvolací orgán a dle sdělení kontrolované osoby ze dne 4. dubna 2016 zabere zaměstnancům tohoto oddělení oblast SPED cca 50 % pracovní doby.

Počet zaměstnanců zabezpečujících správu SPED (pSPED):

$$pSPED = \text{přímí zaměstnanci} + \text{nepřímí zaměstnanci}$$

Tabulka č. 4 – Vývoj nákladovosti a efektivnosti administrativních nákladů za liniově řízené organizační úseky s činnostmi v oblasti SPED v letech 2013 až 2015 – pouze za CS ČR

Řádek		2013	2014	2015
	Příjem ze SPED v tis. Kč (PSPED)	137 596 825	139 260 036	148 546 732
	Celkové výdaje za CS ČR v tis. Kč (V)	4 064 267	4 130 739	4 436 105
	Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců (Z)	5 371	5 374	5 397
	Přepočtový koeficient pro zjištění výdajů na 1 zaměstnance v Kč (PK)	756 706	768 653	821 958
	Organizační úsek	PS		
1.	GŘC, odbor 23 – Daní	26,55	30,00	31,00
2.	GŘC, oddělení 601 – Analýzy	13,33	12,67	12,62
3.	GŘC, oddělení 304 – Správních činností	45,15	33,37	32,42
4.	CÚ, oddělení 02 – Analýzy a informační podpory	27,67	28,67	30,33
5.	CÚ, oddělení 11 – Právních a správních činností	78,88	80,39	85,14
6.	CÚ, oddělení 12 – Správního trestání	40,48	43,60	42,27
7.	CÚ, oddělení 31 – Daňové	223,86	215,67	220,01
8.	CÚ, oddělení 32.x – Daňové	287,58	296,97	292,33
9.	CÚ, oddělení 39 – TNKP	10,00	10,00	10,00
10.	CÚ, oddělení 52 – Daňových kontrol	126,43	122,45	119,00
11.	CÚ, oddělení 61 – Dohledu nad subjekty	50,33	51,67	52,08
12.	CÚ, oddělení 62 – Mobilního dohledu	86,98	81,64	84,01
	Počet přímých zaměstnanců (řádek č. 1, 7 až 10)	674,42	675,09	672,34
	Počet nepřímých zaměstnanců (řádek č. 2 až 6, 11 a 12)	342,82	332,01	338,87
	Počet zaměstnanců pro oblast SPED (pSPED)	1 017,24	1 007,10	1 011,21
	Celkové výdaje za SPED v tis. Kč (VSPED)	769 752	774 110	831 172
	Efektivnost administrativních nákladů v % (AN)	0,559	0,556	0,560

Zdroj: GŘC.

Pozn.: PS – Přepočtený evidenční stav zaměstnanců,

TNKP – oddělení tabákových nálepek a kontrolních pásek.

3. varianta – liniově řízené organizační úseky CS ČR s činností v oblasti SPED se započtením výdajů za FS ČR a CS ČR

Z důvodu vzájemného porovnání oblasti SPED v České republice a Slovenské republice, kde jsou celní a finanční orgány součástí jedné organizace, bylo přistoupeno k variantě č. 3. Skupina kontrolujících NKÚ vypočetla nákladovost a efektivnost administrativních nákladů za liniově řízené organizační úseky, které vykonávají činnosti v oblasti SPED, a to na základě průměrného přepočteného evidenčního stavu zaměstnanců při zohlednění celkových výdajů FS ČR a CS ČR.

Celkové počty zaměstnanců v oblasti SPED zahrnují přímé zaměstnance útvarů, které vykonávají především správu SPED, a dále zahrnují nepřímé zaměstnance útvarů, které mimo správu SPED vykonávají i jiné činnosti, a to stejným způsobem jako ve variantě č. 2.

Tabulka č. 5 – Vývoj nákladovosti a efektivnosti administrativních nákladů za liniově řízené organizační úseky s činností v oblasti SPED v letech 2013 až 2015 – sloučení FS ČR a CS ČR

Řádek		2013	2014	2015
	Příjem ze SPED v tis. Kč (PSPED)	137 596 825	139 260 036	148 546 732
	Celkové výdaje za CS ČR a FS ČR v tis. Kč (V)	12 554 776	12 451 204	13 653 846
	Celkový průměrný evidenční počet zaměstnanců (Z)	20 290	20 389	20 649
	Přepočtový koeficient pro zjištění výdajů na 1 zaměstnance v Kč (PK)	618 767	610 682	661 235
	Organizační úsek	PS		
1.	GŘC, odbor 23 – Daní	26,55	30,00	31,00
2.	GŘC, oddělení 601 – Analýzy	13,33	12,67	12,62
3.	GŘC, oddělení 304 – Správních činností	45,15	33,37	32,42
4.	CÚ, oddělení 02 – Analýzy a informační podpory	27,67	28,67	30,33
5.	CÚ, oddělení 11 – Právních a správních činností	78,88	80,39	85,14
6.	CÚ, oddělení 12 – Správního trestání	40,48	43,60	42,27
7.	CÚ, oddělení 31 – Daňové	223,86	215,67	220,01
8.	CÚ, oddělení 32.x – Daňové	287,58	296,97	292,33
9.	CÚ, oddělení 39 – TNKP	10,00	10,00	10,00
10.	CÚ, oddělení 52 – Daňových kontrol	126,43	122,45	119,00
11.	CÚ, oddělení 61 – Dohledu nad subjekty	50,33	51,67	52,08
12.	CÚ, oddělení 62 – Mobilního dohledu	86,98	81,64	84,01
	Počet přímých zaměstnanců (řádek č. 1, 7 až 10)	674,42	675,09	672,34
	Počet nepřímých zaměstnanců (řádek č. 2 až 6, 11 a 12)	342,82	332,01	338,87
	Počet zaměstnanců pro oblast SPED bez zahrnutí zaměstnanců podp. a říd. procesů (pSPED)	1 017,24	1 007,10	1 011,21
	Celkové výdaje za oblast SPED bez zahrnutí všech zaměstnanců v tis. Kč (VSPED)	629 434	615 018	668 648
	Efektivnost administrativních nákladů v % bez zahrnutí všech zaměstnanců (AN)	0,46	0,44	0,45

Zdroj: závěrečný účet kapitoly MF za rok 2015; GŘC.

Pozn.: PS – Přepočtený evidenční stav zaměstnanců,
TNKP – oddělení tabákových nálepek a kontrolních pásek.

Porovnání výstupů všech variant výpočtu nákladovosti a efektivnosti administrativních nákladů SPED je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 6 – Vývoj nákladovosti a efektivnosti v oblasti SPED dle všech variant výpočtu

	2012		2013		2014		2015	
	Celkové výdaje za SPED (VSPED)	Efektivnost administr. nákladů (AN)	Celkové výdaje za SPED (VSPED)	Efektivnost administr. nákladů (AN)	Celkové výdaje za SPED (VSPED)	Efektivnost administr. nákladů (AN)	Celkové výdaje za SPED (VSPED)	Efektivnost administr. nákladů (AN)
Sloučení FS ČR a CS ČR – ZÚ MF 2015	2 373 368	1,69	2 301 912	1,67	2 222 409	1,60	2 475 058	1,67
CS ČR – ZÚ MF 2015	3 859 642	2,75	3 952 757	2,87	4 060 810	2,92	4 367 432	2,94
CS ČR – za FTE v oblasti procesu SPED – vypočtené NKÚ	–	–	934 380	0,68	992 253	0,71	1 083 420	0,73
CS ČR – liniově řízení zaměstnanci	–	–	769 752	0,559	774 110	0,556	831 172	0,560
Sloučení FS ČR a CS ČR – liniově řízení zaměstnanci	–	–	629 434	0,46	615 018	0,44	668 648	0,45

Zdroj: ZÚ kapitoly MF za rok 2015; zprávy o činnosti FS ČR a CS ČR za roky 2012, 2013, 2014; GŘC.